

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl bendro komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujas požiūris į kintančią kaimynystę“

(COM(2011) 303 galutinis)

(2012/C 43/20)

Pranešėja **Emmanuelle BUTAUD-STUBBS**

Europos Komisija ir Europos Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai, vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2011 m. liepos 19 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Bendro komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujas požiūris į kintančią kaimynystę“

COM(2011) 303 galutinis.

Išorės santykių skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2011 m. lapkričio 22 d. priėmė savo nuomonę.

476-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2011 m. gruodžio 7–8 d. (2011 m. gruodžio 7 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 119 narių balsavus už ir 3 – prieš.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK palankiai vertina bendrą Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) ir Europos Komisijos komunikatą, kaip laiku pateikiamą būtiną ES politikos koregavimo priemonę. Komitetas tvirtai remia komunikate nustatytą tikslą išplėtoti naują požiūrį į ES kaimynystę, kad būtų galima sustiprinti ES ir kitų šalių partnerystę.

1.2 EESRK nurodo, kad komunikatas – tik būsimos partnerystės atspirties taškas, ir ragina ES institucijas parengti ilgesnės trukmės strategiją, kuri būtų įgyvendinta 2014–2020 m. finansinės programos laikotarpiu ir kurioje būtų nustatyti prioritetai ir numatytas atitinkamas biudžetas glaudesnei partnerystei ir kitoms ES politikos kryptims.

1.3 EESRK tikisi, kad ES, laikydamasi komunikate dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių aprašyto požiūrio⁽¹⁾, galės tinkamai, t. y. ryžtingai ir vieningai, reaguoti į nesenus įvykius kai kuriose kaimyninėse šalyje, kuriose dar nėra tikros ir tvirtos demokratijos.

1.4 EESRK pritaria diferencijavimo ir sąlygų laikymosi principams ir sutinka, kad santykiuose su šalimis partnerėmis reikia daugiau lankstumo. Tačiau kartu prašo ES užtikrinti, kad taikant principą „mažiau už mažiau“ nesumažės šalies partnerės potencialas pagal savo tempą ir lėšų įsisavinimo gebėjimus siekti pažangos reformų procese.

1.5 Komitetas džiaugiasi, kad komunikate naujai pabrėžiamas pagrindinis pilietinės visuomenės vaidmuo stiprinant demokratinius procesus ir kad parama labai įvairioms pilietinės visuomenės organizacijoms, įskaitant socialinius partnerius, yra laikoma prioritetu.

1.6 EESRK primygtinai ragina, kad pilietinės visuomenės veiklos sąlygos, žmogaus teisių apsauga, ekonominės, socialinės ir kultūrinės teisės, taip pat religijos laisvė būtų pagrindiniai kriterijus vertinant šalies valdymą.

1.7 EESRK mano, kad ES parama iš Europos demokratijos fondo (EDF) turėtų būti prieinama įvairesnėms pilietinės visuomenės organizacijoms, įskaitant neregistruotas opozicines grupes, ir atitikti staiga atsiradusius jų poreikius. EDF turėtų papildyti esamas priemones – Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę (EIDHR) ir Stabilumo priemonę.

1.8 EESRK pabrėžia, kad didesnė ir tikslingesnė parama turėtų būti skiriama darbdaviams ir profesinių sąjungų organizacijoms bei kitoms socialinėms ir profesinėms grupėms, kurios yra svarbios socialiniame, ekonominiame ir politiniame gyvenime ir gali užtikrinti stabilumą. Kai kurios iš jų iš tikrųjų atliko labai svarbų vaidmenį stiprinant demokratiją. Komitetas palankiai vertina, kad šiuos subjektus numatoma remti EFD lėšomis, ir tikisi, kad šiuo tikslu bus naudojama ir Pilietinės visuomenės priemonė.

1.9 EESRK ragina didinti ES finansuojamų projektų veiksmingumą. Dėl sudėtingų ES finansavimo procedūrų daug nevalstybinių subjektų lieka nuošalyje. Vienu iniciatyvos tikslų

⁽¹⁾ Komunikatas „ES ir pietinių Viduržemio jūros regiono šalių partnerystė siekiant demokratijos ir bendros gerovės“, COM(2011) 200 galutinis.

turėtų būti pagalba organizacijoms gauti lėšų, pavyzdžiui, ES delegacijos galėtų rengti kursus, kuriuose būtų ugdomi gebėjimai.

1.10 Be to, Komitetas ragina ES nustatyti tam tikras atsargumo priemones ir gero valdymo pamatinius principus, kurių turėtų laikytis vyriausybės tų šalių partnerių, kurios norėtų pasinaudoti Pilietinės visuomenės priemonės trečiąja dalimi, suteikiant jiems galimybę kurti gebėjimų ugdymo projektus, kad būtų stiprinamos pilietinės visuomenės organizacijos ir jų dalyvavimas nacionalinėje politikoje ir sprendimų priėmimo procese.

1.11 Prekybinių ryšių srityje svarbiausias išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės (IVLPE) susitarimo tikslas – pasiekti aukštą ES ir šalių partnerių ekonominės integracijos lygį. EESRK ragina ES apsvarstyti galimybę parengti diferencijuotus IVLPE dokumentų rinkinius, kuriuose būtų atsižvelgiama į nevienodus Europos ekonominės integracijos siekius ir į skirtingas šalių partnerių darbotvarkes. Vykstant derybų dėl IVLPE ir kitų sutarčių bei jų įgyvendinimo procesui, svarbu numatyti privaloma tvarka įtraukti pilietinę visuomenę ir sukurti nuolatinio dialogo su ja mechanizmą. Su pilietine visuomene reikia konsultuotis ir atliekant poveikio tvarumui vertinimą.

1.12 Saviraiškos laisvės propagavimas viešųjų laisvių aspektu ir nekludoma prieiga prie interneto ir socialinių tinklų taip pat yra labai svarbūs, nes tai užtikrina didesnę skaidrumą ir skatina demokratizacijos procesą. Todėl šioms sritims reikia skirti ypatingą dėmesį ir imtis tikslinių veiksmų.

1.13 Nors pasiekta dar labai nedaug, tačiau EESRK palankiai vertina ES pastangas konfliktų prevencijos srityje artimiausiose kaimyninėse šalyse ir ragina ES parengti išsamias šios srities strategijas.

1.14 EESRK ragina sudaryti geresnes sąlygas kaimyninių šalių piliečių, ypač studentų, menininkų, tyrėjų, mokslininkų ir verslininkų, judumui, kad sustiprėtų tiesioginiai žmonių tarpusavio ryšiai, kurie yra naudingi tiek šalims partnerėms, tiek ir ES.

1.15 EESRK, kaip pilietinės visuomenės atstovas ES lygiu, pasirengęs aktyviai dalyvauti ir dalytis savo specialiosiomis žiniomis siekiant sukurti veiksmingesnę Europos bendradarbiavimo su kaimyninių šalių visuomene sistemą⁽²⁾. Komitetas galėtų

— padėti rinkti duomenis apie pilietinės visuomenės organizacijas ir fiksuoti pilietinės visuomenės veiklą regione, vykdydamas atvirą ir įtraukų dialogą su įvairiais dalyviais;

⁽²⁾ Žr. konkrečias EESRK rekomendacijas, pateiktas neseniai priimtose nuomonėse: nuomonė dėl pilietinės visuomenės indėlio į Rytų partnerystę, OL C 248, 2011 8 25, p. 37–42, nuomonė dėl atstovaujamųjų pilietinės visuomenės organizacijų rėmimo EUROMED regione, OL C 376, 2011 12 22, p. 32–37, ir 2011 m. spalio 27 d. priimtą nuomonę dėl naujos ES užsienio ir saugumo politikos ir pilietinės visuomenės vaidmens (dar nepaskelbta OL).

— dalytis savo specialiosiomis žiniomis, įskaitant tas, kurios sukauptos bendradarbiaujant su ES rytinėmis kaimyninėmis šalimis, nustatant konkrečius pilietinės visuomenės institucijų, kurios būtų iš tikrųjų atstovaujamosios ir per kurias būtų konsultuojamasi su pilietine visuomene formuojant politiką, steigimo šalyse partnerėse kriterijus ir procesus;

— remti nepriklausomas ir atstovaujamas pilietinės visuomenės organizacijas, visų pirma atliekančias aktyvų vaidmenį priešinant nedemokratiniais režimams, padėdamas ugdyti gebėjimus ir dalydamasis specialiosiomis žiniomis daugelyje sričių, pavyzdžiui, socialinio dialogo (įskaitant sektorių lygmenį) ir ekonominių bei socialinių teisių srityse;

— keistis geriausios praktikos pavyzdžiais tokiose srityse kaip socialinis dialogas, lyčių lygybė, verslumas ir įmonių socialinė atsakomybė;

— dalyvauti formuojant ES priemones, veiksmų planus ir programas socialinėms ir ekonominėms organizacijoms stiprinti ir atliekant jų įgyvendinimo stebėseną;

— aktyviai dalyvauti apibrėžiant Pilietinės visuomenės priemonės ir Europos demokratijos fondo veiklos sąlygas.

2. Praeities pamokos

2.1 Kritinė Europos Sąjungos ankstesnės veiklos analizė

2.1.1 Kadangi demokratinės aplinkos, išskyrus keletą išimčių, visiškai nebuvo, ES buvo priversta elgtis pragmatiškai ir užmegzti santykius su asmenimis, kurių jokių būdu negalima pavadinti demokratiškai išrinktais savo liaudies atstovais.

2.1.2 Pavyzdžiui, viso Barselonos proceso metu ES, vyriausybių nepripažintos pilietinės visuomenės organizacijos, profesinės sąjungos ir žmogaus teisių organizacijos nepakankamai bendravo ir bendradarbiavo, todėl liko neišnaudotos galimybės daryti poveikį politinei ir socialinei raidai.

2.1.3 Patirtis parodė, kad ypač Europos ir Viduržemio jūros regione nepakankamai naudojamos pilietinei visuomenei skiriamomis lėšomis, nes šios organizacijos nedemokratiškose šalyse yra silpnos.

2.1.4 Yra keletas geros praktikos įtraukiant pilietinę visuomenę pavyzdžių: pagal Rytų partnerystės iniciatyvą sukurtos teminės platformos, darbo ir diskusijų grupės, kurias buvo galima pritaikyti ir sėkmingai naudoti pietinėse šalyse.

3. Pagrindiniai naujo požiūrio aspektai

3.1 Diferencijavimo ir sąlygų laikymosi principo taikymas

3.1.1 EESRK visiškai pritaria, kad komunikate pabrėžiami šie du principai; Komitetas ir pats stengiasi savo veikloje dažniau jų laikytis, pavyzdžiui, taikydamas dalyvavimo Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų ir panašių institucijų aukščiausiojo lygio susitikime ir savo vizitų į užsienį organizavimo kriterijus.

3.1.2 Laikydamosi požiūrio „daugiau už daugiau“ ES turi atsižvelgti į skirtingą regionų ir šalių padėtį, jų išsivystymo lygį, skirtingą santykių su ES etapą ir ypatingus jų poreikius bei problemas. Šis požiūris taip pat bus naudingas siekiant veiksmingiau naudoti ES finansinius išteklius, nes tai Europos mokesčių mokėtojų atžvilgiu yra pagrindinė Europos Sąjungos pareiga.

3.1.3 Tuo pat metu tikime, kad svarbu užtikrinti, kad laikantis principo „mažiau yra mažiau“ nesumažėtų šalies partnerės, kurioje pažanga lėtesnė, vystymosi potencialas.

3.2 Siekiant tvirtos ir tvarios demokratijos

3.2.1 ES teisingai pabrėžė, kad būtina skatinti tvirtą demokratiją stiprinant pilietinę visuomenę, didinant jos vaidmens svarbą demokratizacijos procese ir įtvirtinant gero valdymo standartus Europos kaimynystės politikos regionuose.

3.2.2 Komitetas pritaria, kad būtų įdiegti nauji instrumentai demokratijai stiprinti. EESRK pasirengęs dalyvauti apibrėžiant Europos demokratijos fondo ir ypač Pilietinės visuomenės priemonės veiklos sąlygas. Šie instrumentai turėtų būti lankstūs, prisitaikyti prie kintančių poreikių ir apimti tikslines priemones demokratinams procesams ES kaimyninėse šalyse remti, taip pat skatinti kurti politines partijas ir laisvą žiniasklaidą ir stiprinti pilietinės visuomenės dalyvavimą demokratinuose procesuose.

3.2.3 Nors ir skiriasi Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonės, Stabilumo priemonės, Europos demokratijos fondo ir Pilietinės visuomenės priemonės finansinės, veiklos ir valdymo sąlygos, tačiau reikia užtikrinti ir stiprinti jų darnumą ir sinergiją.

3.2.4 Kad organizacijos būtų geriau informuotos apie šiuos finansinius instrumentus ir gebėtų jomis naudotis, EESRK ragina Komisiją parengti paprastus ir lengvai suprantamus aiškinamuosius dokumentus.

3.2.5 EESRK nuomone, tiek religijos, tiek ir pilietinės laisvės gerbimas yra pagrindinė žmogaus teisė, kuri turi būtų

visapusiškai ginama regione, kuriam būdinga religinė ir politinė įvairovė. Komitetas ragina šalis, dar neratifikavusias esamų visuotinių ir regioninių konvencijų ir susitarimų dėl politinių, pilietinių ir kultūrinių laisvių ir dėl ekonominių bei socialinių teisių, grindžiamų Visuotine žmogaus teisių deklaracija, tai kuo skubiau padaryti.

3.2.6 Žiniasklaida Europos ir Viduržemio jūros regione atlieka svarbų vaidmenį perteikiantvykstančių permainų rezultatus ir jas planuojant. ES parama turi būti nukreipta į iniciatyvas gerinti dabartinės žiniasklaidos profesionalumą bei nepriklausomumą ir kurti tokią aplinką, kurioje žiniasklaidos įvairovė ir laisvė galėtų tarpti.

3.3 Aktyvesnis ES vaidmuo sprendžiant konfliktus

3.3.1 Užsitęsę konfliktai ES kaimynystėje, pietuose ir rytuose, – didelis iššūkis tiek ES, tiek ir pačioms šalims partnerėms. ES pripažino, kad ligšioliniai jos veiksmai buvo nelabai veiksmingi. Lisabonos sutartimi ES suteikti nauji taikos stiprinimo įgaliojimai ir sukurta nauja struktūra šiam siekiui remti. Taigi suteikta reali galimybė dėmesį sutelkti į naują sritį.

3.3.2 EESRK ragina ES parengti išsamias konfliktų prevencijos ir taikos stiprinimo strategijas, visų pirma skirtas artimiausioms kaimyninėms šalims, ir sutelkti dėmesį į didesnio įvairių šios srities ES programų ir politikos nuoseklumo užtikrinimą.

3.3.3 Komiteto nuomone, visi taikos stiprinimo projektai turi būti paremti demokratijos principais ir juos propaguoti, o visos stebėsenos sistemos, kuriose dalyvauja pilietinės visuomenės organizacijos, turi įvertinti pažangą vykdančias reformas. Daugiau dėmesio reikėtų skirti toms grupėms, kurių įtaka taikos stiprinimui yra labai svarbi ir kurios dažnai lieka neišgirstos. Tai pasakytina apie moterų ir jaunimo grupes, profesines sąjungas ir vietas verslininkus. Be to, vertėtų remti tolesnę verslo veiklą konfliktų zonose taip parodant pasipriešinimą, kaip ir profesinių sąjungų veiklą, pavyzdžiui, demonstracijas taikai ir solidarumui remti. Labiausiai pažeidžiamoms grupėms – moterims, vaikams ir konfliktų aukoms – reikia ypatingo dėmesio ir tikslinių programų.

4. Prekybos ryšių stiprinimas

4.1 Vienas svarbiausių išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės tikslų – ne tik skatinti prekybos ryšius, bet ir pasiekti aukštą ES ir šalių partnerių ekonominės integracijos lygį. Kad galėtų įgyvendinti IVLPE ir atitikti susijusius reikalavimus, šalys partnerės turi iš esmės restruktūrizuoti savo teisinę ir ekonominę sistemą. Tam prireiks didelės papildomos pagalbos iš ES, kad šios šalys galėtų pasiekti nustatytiems reikalavimams patenkinti reikiamą išsivystymo lygį.

4.2 Komitetas ragina į visus prekybos susitarimus, dėl kurių ES veda derybas su šalimis partnerėmis, įtraukti tvaraus vystymosi skyrių ir mano, kad atliekant poveikio tvarumui įvertinimą turėtų būti konsultuojamasi ir su pilietine visuomene dar prieš prasidedant deryboms. Šis pilietinės visuomenės dalyvavimas padės didinti visuomenės informuotumą apie trumpalaikę ir ilgalaikę IVLPE naudą ir užtikrinti visuomenės pritarimą procesui ⁽³⁾.

4.3 Šiuo tikslu būsimuose išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės susitarimuose ir kituose susitarimuose turėtų būti numatyti konsultacijų su pilietine visuomene mechanizmai, pavyzdžiui, jungtiniai konsultaciniai komitetai, kad būtų galima veiksmingai stebėti, kaip tvaraus vystymosi skyriaus nuostatos yra įgyvendinamos.

4.4 Kalbant apie socialinius standartus ir darbo santykius, Komitetas primygtinai ragina ratifikuoti ir tinkamai įgyvendinti TDO konvencijas.

5. Veiksmingos regioninės partnerystės link

5.1 Santykiuose su šalimis partnerėmis ES turi siekti tinkamos dvišalių ir regioninių aspektų pusiausvyros ir sinergijs.

5.2 Pripažinta, kad regioninės partnerystės su rytinėmis ir pietinėmis šalimis padėjo pasiekti pažangos ES ir jos kaimyninių šalių santykiuose. Vis dėlto Rytų partnerystės iniciatyva ir Viduržemio jūros šalių sąjunga, kurios papildė Europos ir Viduržemio regiono šalių bendradarbiavimą, turėjo nemažai trūkumų.

5.3 Viduržemio jūros šalių sąjunga, kuri turėjo papildyti dvišalius ES ir šalių partnerių santykius, nesugebėjo pasiekti lauktų rezultatų. Todėl reikia iš naujo apibrėžti jos vaidmenį ir tikslus. Be to, reikia numatyti nuolatinį mechanizmą, kad pilietinė visuomenė dalyvautų šioje iniciatyvoje. EESRK ragina nedelsiant priimti sprendimus dėl Viduržemio jūros šalių sąjungos vaidmens, uždavinių, organizacinės struktūros ir finansavimo. Be to, Komitetas mano, kad Viduržemio jūros šalių sąjungos veiklą reikia labiau suderinti su bendra šiam regionui skirta ES strategija ⁽⁴⁾.

5.4 Apskritai dauguma šalių partnerių pagerino ir sustiprino savo santykius su ES vesdamos dialogą dėl asociacijos susitarimų, išsamų ir visapusišką laisvosios prekybos erdvių, vizų

režimo liberalizavimo ir judumo partnerysčių ir bendradarbiaudamos energijos tiekimo saugumo ir kitose srityse. Deja, Baltarusija santykiuose su ES žengė didelį žingsnį atgal, o padėtis demokratinių laisvių ir pilietinės visuomenės veiklos sąlygų srityse pablogėjo ir kitose šalyse partnerėse, įskaitant Ukrainą.

5.5 Reikėtų ir toliau atidžiai stebėti politinės padėties ES kaimyninėse šalyse pokyčius, o ekonominės integracijos lygis ir prekybos ryšiai turėtų atspindėti, koku mastu šios šalys yra įsipareigojusios sukurti tvarią demokratiją ir paisyti žmogaus teisių.

5.6 EESRK įsitikinęs, kad didesnis judumas, ypač kaimyninių šalių jaunimo ir studentų judumas, būtų naudingas šalims partnerėms ir padėtų sustiprinti tiesioginius žmonių tarpusavio ryšius. Tai pasakytina ir apie menininkus, mokslininkus, tyrėjus ir verslo reikalais keliaujančius asmenis. Be to, būtų naudinga supaprastinti vizų režimą, atsisakyti mokesčio už jas ir suteikti galimybę gauti daugkartinę vizą, taip pat toliau dėti pastangas integruoto sienų valdymo, tinkamo migracijos valdymo, kovos su nelegalia migracija, prieglobsčio teisės ir humanitarinės pagalbos pabėgėliams srityse.

6. ES kaimyninių šalių pilietinės visuomenės rėmimas Pilietinės visuomenės priemonės ir Europos demokratijos fondo lėšomis

6.1 Parama pilietinės visuomenės organizacijoms turi būti visapusė, patikima, įvairialypė ir pritaikyta prie šių organizacijų poreikių. Jau ne vienerius metus EESRK pasisako už pilietinės visuomenės dalyvavimą rengiant EKP ir atliekant jos įgyvendinimo stebėseną, už pilietinei visuomenei skirtas specialias gebėjimų ugdymo programas ir ES kaimyninių šalių vyriausybių ir pilietinės visuomenės dialogo gerinimą ⁽⁵⁾. Todėl remia trijų dalių Pilietinės visuomenės priemonę.

6.2 Kad būtų galima įgyvendinti šias dalis, reikalinga plati ir įtraukti „pilietinės visuomenės organizacijos“ apibrėžtis, kaip siūloma Komisijos komunikate dėl minimalių konsultavimosi standartų ⁽⁶⁾. Todėl siekiant įgyvendinti šias tris dalis ypač svarbu rinkti duomenis apie pilietinės visuomenės organizacijas. Pasinaudodamas įvairiais tinklais EESRK pasirengęs ir toliau rinkti duomenis apie besiformuojančius nevalstybinius subjektus ir kurti tinklus su NVO regionų lygmeniu. Galima lengvai rasti sąsają su Komisijos, Išorės veiksmų tarnybos ir ES delegacijų veikla šiose srityse.

⁽³⁾ EESRK nuomonė dėl *tvarumo poveikio vertinimo (TPV) ir Europos Sąjungos prekybos politikos*, OL C 218, 2011 7 23, p. 14–18.

⁽⁴⁾ COM(2011) 200 galutinis.

⁽⁵⁾ EESRK nuomonė dėl pilietinės visuomenės įtraukimo į Rytų partnerystę, OL C 277, 2009 11 17, p. 30–36; EESRK nuomonė dėl pilietinės visuomenės dalyvavimo įgyvendinant Europos kaimynystės politikos veiksmų planus Pietų Kaukazo šalyse: Armėnijoje, Azerbaidžane ir Gruzijoje, OL C 277, 2009 11 17, p. 37–41.

⁽⁶⁾ Europos Komisijos komunikatas „Aukštesnės konsultavimosi ir dialogo kultūros link – Komisijos konsultavimosi su suinteresuotomis šalimis bendrieji principai ir minimalūs standartai“, COM(2002) 704 galutinis; 2002 12 11, p. 6.

6.3 Be to, Europos pilietinės visuomenės organizacijų patirtimi galima pasinaudoti rengiant gebėjimų ugdymo programas. Šioje veikloje turėtų dalyvauti ne tik įvairūs ES NVO tinklai, bet ir svarbiausi Europos ekonomikos ir socialiniai subjektai. Savo patirtimi jie galėtų pasidalyti su kolegomis iš šalių partnerių ir taip perduoti jiems savo žinias Europos politikos srityje ir padėti kaimyninių šalių pilietinei visuomenei analizuoti ir propaguoti politiką, taip pat stebėti, ar ji atitinka ES politiką.

6.4 Komitetas ypač palankiai vertina pasiūlymą pilietinės visuomenės organizacijas labiau įtraukti į ES ir šalių partnerių dialogą dėl sektorinės politikos, nes praityje ši sritis dažnai būdavo užmiršta. Kalbant apie ekonominius ir socialinius subjektus, ypatingą dėmesį reikėtų skirti programoms, kuriomis remiamas sektorinis socialinis dialogas paramą gaunančiose šalyse. EESRK nori prisidėti prie socialinio dialogo stiprinimo ir ragina į šią veiklą įtraukti TDO, kurią Komitetas laiko ypač svarbia, ir Europos mokymo fondą, kuris galėtų kaimyninių šalių socialiniams partneriams surengti mokymus sektorinio dialogo klausimais.

6.5 Pagal Pilietinės visuomenės priemonės trečią dalį numatoma remti atskirų šalių dvišalius projektus, skatinančius šalių partnerių vyriausybes stiprinti pilietinės visuomenės organizacijų gebėjimus ir jų dalyvavimą šalies politikoje ir sprendimų priėmimo procese. Komitetas įsitikinęs, kad labai reikalingas institucinis konsultacijų su pilietine visuomene mechanizmas ir kad ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos yra viena geriausių priemonių tokiam dialogui palaikyti. Vis dėlto reikėtų vyriausybėms, kurios norės pasinaudoti šia parama, numatyti keletą prevencinių priemonių ir pagrindinių gero valdymo principų. EESRK gali parengti principų, kurių turi būti laikomasi steigiant atstovaujamas ekonomikos ir socialinių reikalų tarybas ir panašias institucijas, rinkinį.

6.6 Kaimyninėse šalyse jau yra regioninių pilietinės visuomenės organizacijų platformų: Rytų partnerystės pilietinės visuomenės forumas ir Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų ir panašių Viduržemio jūros šalių sąjungos institucijų asamblėja,

kuri buvo įsteigta EESRK iniciatyva. EESRK atliko svarbų vaidmenį steigiant Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybas daugelyje pietinės Viduržemio jūros pakrantės šalių. Šio proceso metu Komitetas stengėsi, kad šiose tarybose būtų kuo plačiau atstovaujama įvairiems nevalstybiniais subjektams. Būtų naudinga, jei viena iš galimybių bendradarbiauti pagal Pilietinės visuomenės priemonę būtų naudojimas EESRK specialiosiomis žiniomis ir parama steigiant Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybas – institucijas, kurios rengia konsultacijas su pilietine visuomene formuojant politiką.

6.7 Dėl sudėtingų ES finansavimo procedūrų daug nevalstybinių subjektų lieka nuošalyje, nes jie, nors ir turėdami didžiausią potencialą, turi labai mažai patirties, kaip teikti paraiškas dėl ES finansavimo. Tai labai dažna problema visose šalyse ir regionuose, kurie naudoja ES bendradarbiavimo fondų lėšomis. Vienas šios priemonės tikslų galėtų būti pagalba šioms organizacijoms, pavyzdžiui, ES delegacijos organizuotų mokymus, kaip rengti paraiškas finansavimui gauti.

6.8 EESRK gali prisidėti nustatant Europos demokratijos fondo veiklos sąlygas. Komiteto nuomone, šis instrumentas turėtų būti lankstus ir gebėti prisitaikyti prie netikėtai atsiradusių poreikių. Jo lėšos turėtų būti naudojamos tikslinėms priemonėms demokratiniais procesams ES kaimyninėse šalyse remti ir skatinti kurti politines partijas bei laisvą žiniasklaidą, taip pat stiprinti pilietinės visuomenės dalyvavimą demokratinuose procesuose.

6.9 EESRK nuomone, EDF turėtų būti paklausa grindžiamas ir ne į projektus, o į gebėjimų ugdymą orientuotas, lankstus ir skaidrus instrumentas. Pagalba pirmiausiai turėtų būti skiriama toms organizacijoms, kurios negali naudotis kitomis ES finansavimo priemonėmis, pavyzdžiui, Pilietinės visuomenės priemonė, EIDHR arba programa „Vystymosi procese dalyvaujantys nevalstybiniai subjektai ir vietos valdžios institucijos“. Šis instrumentas turėtų būti valdomas šalies lygmeniu, o administraciniai ir ataskaitų teikimo reikalavimai turėtų būti kuo mažesni, tačiau turėtų būti numatyta veiksminga priemonė rezultatams įvertinti. Be to, reikėtų numatyti galimybę veiksmų imtis kartu su kitais pagalbos teikėjais.

2011 m. gruodžio 7 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON